

Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ»

του Πρωτοπρ. Κυριακού Τσουρού,
Γραμματέως της Σ. Έ. επί των αιρέσεων

(α' μέρος)

Η «Νέα Έποχή του Ύδροχόου» είναι γέννημα και θρέμμα της Θεοσοφικής Σχολής της αποκρουφιστριας Έλενας Πέτροβνας Μπλαβάτσκι. Τόν όρο αυτό με –τήν σημερινή του έννοια- χρησιμοποιεί και η «σχισματική» θεοσοφιστρια-αποκρουφιστρια **Αλίκη Μπέϊλυ (Beiley)**¹, ήδη από το 1920. Τά «μηνύματα», πού όπως υποστηρίζει, έλάμβανε ή Μπέϊλυ δήθεν από ένα Δάσκαλο, όνομαζόμενο «ό Θιβετιανός» (μαθητής κατά την θεοσοφική διδασκαλία του Dywal Khul), τά κατέγραψε σε μία σειρά βιβλίων της, μεταξύ των οποίων είναι και τό βιβλίο με τόν τίτλο «**Η επανεμφάνισις του Χριστού**». Στά «μηνύματα» αυτά συμπεριλαμβάνεται και ή έντολή για την ανάγκη εγκαθίδρυσης μιās «Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας», πού νά συνάδει και νά έναρμονίζεται με τίς δοξασίες και τά «πιστεύματα» της «Νέας Έποχής του Ύδροχόου». Αυτή ή «Νέα Παγκόσμια Θρησκεία» θά συνοδεύει την «επανεμφάνισις του Χριστού της Νέας Έποχής» και κατά συνέπεια θά άσκειται από τούς “πιστούς” του, αντικαθιστώντας κάθε άλλη θρησκεία και λατρεία πού άσκειται σήμερα.

Ό «Χριστός» της «Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας»

Προτού όμως προχωρήσουμε, για νά δούμε ποιά θά είναι, κατά την Μπέϊλυ, αυτή ή «Νέα Παγκόσμια Θρησκεία», πρέπει, νά έπισημάνουμε ότι ό θεοσοφικός «Χρι-

στός» της Μπέϊλυ –ό «Χριστός» της «Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας»- ούδεμία σχέση έχει με τόν Άληθινό Χριστό, τόν Ίησού Χριστό των Ευαγγελίων. Ό «Χριστός» της Μπέϊλυ είναι μιá καθαρά νεοεποχίτικη-αποκρουφιστική έκδοχή του Χριστού, είναι ό «Ύδροχοϊκός Χριστός». Ό «Χριστός» δέν είναι πλέον πρόσωπο, αλλά μιá κατάσταση, ή «χριστική κατάσταση ή συνείδησις». Στο πιό πάνω βιβλίο της γράφει: «Υπάρχει μιá διαρκώς μεγεθνομένη και αναπτυσσομένη πίστη ότι, εντός μας υπάρχει ό Χριστός, όπως υπήρχε και εντός του Διδασκάλου Ίησού και ή πίστις αυτή θά μεταβάλη τά πράγματα του κόσμου, και όλόκληρη την στάση της ανθρωπότητας απέναντι της ζωής»². Και σε άλλο βιβλίο της γίνεται πιό σαφής: «Η ιδέα ενός προσωπικού Χριστού πρέπει νά εκλείψει και νά αντικατασταθεί από τόν Χριστό σαν ζωή και έλπίδα για όλους μας»³.

Στήν ίδια γραμμή βρίσκεται, βεβαίως, και ή «προκάτοχος» της Μπέϊλυ στην Θεοσοφία Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκι. Και γι' αυτήν, ό «Χριστός» είναι ό «κοσμικός Χριστός» και βρίσκεται μέσα σε κάθε άνθρωπο. «Ό Χριστός», λέει ή Μπλαβάτσκι, «-ό άληθινός έσωτερικός ΣΩΤΗΡ- δέν είναι άνθρωπος, αλλά ή ΘΕΙΑ ΧΑΡΗ μέσα σε κάθε άνθρωπινη ύπαρξη»⁴. «Ό όρος “Χριστός” ή “χριστική κατάσταση”», συνεχίζει, «ήταν πάντοτε συνώνυμος με τόν όρο “Μαχατμική κατάσταση”, δηλαδή ένωση του ανθρώπου

1. Απεχώρησε από την Θεοσοφία τό 1922 και ίδρυσε άλλες οργανώσεις, όπως την «Lucis Trust», την «Παγκόσμια Καλή Θέληση», την «Σχολή Άρκέην» και τά «Τρίγωνα».

2. Άλ. Μπέϊλυ Η επανεμφάνισις του Χριστού, σ. 39.

3. Της ίδιας, Από την Βηθλεέμ στον Γολγοθά, σ. 316.

4. Έλ. Μπλαβάτσκι, Ό έσωτερικός χαρακτήρας των Ευαγγελίων, σελ. 12.

μέ τή θεία ἀρχή μέσα του. Ὅπως λέει ὁ Παῦλος (Εφεσ. 3,17): “κατοικήσαι τόν Χριστόν διά τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν”. Πού σημαίνει, “ὥστε νά βρεῖτε τόν Χριστό μέσα στόν ἐσωτερικό σας ἄνθρωπο μέσω τῆς γνώσεως καί ὄχι μέσω τῆς πίστεως”» (sic)⁵.

Ἡ «χριστική» αὐτή κατάσταση καταλαμβάνεται κατά καιρούς ἀπό «Παγκόσμιους Ἀβατάρους» ἢ «Σωτῆρες», ἕνας ἀπό τοὺς ὁποίους ὑπῆρξε καί ὁ Ἰησοῦς Χριστός, κατά τήν «Ἐποχή τῶν Ἰχθύων». Σήμερα ὁμως ἄλλος εἶναι ὁ «ζῶν Χριστός», τόν ὁποῖον ἀποδέχεται καί κηρύττει ἡ «Νέα Ἐποχή». Γράφει ἡ Μπέιλυ ἐν προκειμένῳ: «Ὅ,τι πρέπει νά μάς ἀπασχολήσῃ εἶναι ὁ ζῶν, ὁ ἐν δράσει, ὁ σκεπτόμενος Χριστός καί νά ἐνθυμούμεθα πάντοτε ὅτι ἡ ἱστορία τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι αἰωνίως ἀληθής καί ὅτι χρειάζεται μόνον νά ἐρμηνευθῇ ἐκ νέου, ὑπό τό φῶς τῆς θέσεώς της εἰς τήν μακράν διαδοχήν τῶν θείων ἀποκαλύψεων. Μέρος αὐτῆς τῆς συνεχείας ἀποτελεῖ ἡ πρό δύο χιλιάδων ἐτῶν ἀποστολή Του ἐπί τῆς γῆς καί δέν ἀποτελεῖ ἱστορίαν χωριστήν, ἄσχετον μέ τό παρελθόν, πού ὑπογραμμίζει ἀπλῶς μίαν 33ετῆ περίοδον, χωρίς νά παρέχῃ καμμίαν σαφῆ ἐλπίδα διά τό μέλλον»⁶.

Τελικά, ὁ νεοεποχίτικος «Χριστός» τῆς Μπέιλυ εἶναι ἕνας «Παγκόσμιος Ἐκπαιδευτής καί αἱ Ἐκκλησίαι εἶναι ἀπλῶς μία ἀπό τάς ὁδοὺς διδασκαλίας τάς ὁποίας θά χρησιμοποίησῃ»⁷. «Ὑπό ἔποψιν θρησκείας μπο-

ρεῖ νά εἶναι Χριστιανός ἢ Βουδδιστής ἢ καί νά μὴν ἔχῃ καμμίαν ἀπολύτως θρησκείαν»⁸. Πάντως, ἡ ἔλευσή του «ἀποτελεῖ ἕνα πνευματικόν συμβάν, πού ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς διά νά ἐπιφέρῃ μεγάλας μεταβολάς ἢ μεγάλας ἐπανορθώσεις, διά νά ἐγκαινιάσῃ ἕνα νέον πολιτισμόν»⁹.

Αὐτός ὁ «Χριστός» θά εἶναι ὁ νέος «Ἀβατάρ», πού ἔρχεται γιά νά ἐγκαθιδρύσῃ τήν «Νέα Παγκόσμια Θρησκεία», στήν ὁποία θά συγχωνευθοῦν ὅλες οἱ θρησκείες. «Ὁ Χριστός δέν ἔχει θρησκευτικούς φραγμούς εἰς τήν συνειδήσιν Του. Δέν Τόν ἐνδιαφέρει ποίαν πίστιν ἀκολουθεῖ ὁ ἄνθρωπος». Καί τοῦτο διότι μέχρι τώρα καί «ἐπί δύο χιλιάδες ἔτη ὑπῆρξεν ὁ ὑπέρτατος Ἀρχηγός τῆς Ἀοράτου Ἐκκλησίας, τῆς Πνευματικῆς Ἱεραρχίας, ἡ ὁποία ἀπαρτίζεται ἀπό μαθητάς ἐξ ὄλων τῶν θρησκείων»¹⁰.

Αὐτός ὁ «Χριστός» εἶναι ὁ «Ἀναμενόμενος» τῆς «Νέας Ἐποχῆς», πού ταυτίζεται μέ τόν Μαῖτρῆγια, τόν Βοδδισάττβα ἢ τόν Ἰμάμ Μαχντί. Ὁ «Χριστός» πού θά ἔλθῃ, λέει, «δέν θά εἶναι ὅπως ὁ Χριστός πού (κατά τό φαινόμενον) μάς ἐγκατέλειψε. Δέν θά εἶναι ὁ “ἄνθρωπος τῶν θλίψεων”, δέν θά εἶναι μιά σιωπηλή, στοχαστική φυσιογνωμία· θά εἶναι ὁ Κῆρυξ λόγων πνευματικῶν, πού δέν θά ἔχουν ἀνάγκην ἐρμηνείας καί οὔτε θά τοὺς δοθῇ ἐσφαλμένη ἐρμηνεία, διότι Ἐκεῖνος θά εἶναι παρῶν διά νά ὑποδεικνύῃ τήν ἀληθῆ ἐννοίαν... Ἐπί δύο χιλιάδες ἔτη ὑπῆρξεν ὁ ὑπέρτατος Ἀρχηγός τῆς Ἀοράτου Ἐκκλησίας, τῆς Πνευματικῆς Ἱεραρχίας, ἡ ὁποία ἀπαρτίζεται ἀπό μαθητάς ἐξ ὄλων τῶν θρησκείων. Ἀναγνωρίζει καί ἀγαπά ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δέν εἶναι μὲν Χριστιανοί, ἀλλ’ οἱ ὁποῖοι διατηροῦν τήν πίστιν των πρὸς τοὺς ἰδρυτάς τῆς θρησκείας των, τόν Βούδδαν, τόν Μωάμεθ καί ἄλλους»¹¹.

5. Αὐτόθι σ. 30. Μέ τίς θεοσοφικές θέσεις ταυτίζονται καί οἱ Ροδόσταυροι:

«Πρῶτα ἀπ’ ὅλα», γράφουν, «πρέπει νά ἐπανέλθουμε σ’ ἕνα παλιό θέμα καί νά δηλώσουμε ξανά ὅτι ὁ Χριστός δέν εἶναι ἕνας Ἱεροφάντης μεγαλοπρεποῦς ἀναστήματος πού διαμένει κάπου ἐξω ἀπό τό χονδροειδῆ ὑλικό κόσμον. Κατά πρότω λόγο εἶναι ἕνα ἀπρόσωπο, ἀπεριόριστο ὄν πού ἐκδηλώνεται σάν Φῶς, Δύναμη, Ἰσχυρό πεδίο Ἀκτινοβολίας», Rijkenbrgh J.V., Ὁ ἐρχόμενος νέος ἄνθρωπος, σ. 30.

6. Ἀλ. Μπέιλυ, Ἡ ἐπανεμφάνισις τοῦ Χριστοῦ, ἐνθ. ἀνωτ., σσ. 69-70.

7. Αὐτόθι, σ. 20.

8. Αὐτόθι, σ. 21.

9. Αὐτόθι, σ. 10.

10. Αὐτόθι, σ. 65.

11. Αὐτόθι.

Αυτός λοιπόν ο «Χριστός» έρχεται για να εγκαθιδρύσει την «Νέα Παγκόσμια Θρησκεία».

Τά χαρακτηριστικά τῆς «Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας»

Ποιά όμως θά είναι τά κύρια χαρακτηριστικά αὐτῆς τῆς «Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας» καί ποιοί οἱ τρόποι τῆς επικράτησής της; Ἐδῶ θά περιοριστοῦμε μόνο στά ὅσα γράφει ἡ Ἀλ. Μπέϊλυ στό πιό πάνω βιβλίο της (ὑπάρχουν βέβαια καί πλήθος ἄλλων παρομοίων κειμένων ἐκφραστῶν τῆς «Νέας Ἐποχῆς»).

Πρωτίστως, πρέπει νά ποῦμε ὅτι γιά τήν «Νέα Ἐποχή», γενικῶς, ἡ δισχισμένη ἐποχή τοῦ Χριστιανισμοῦ θεωρεῖται ὡς ἐποχή περιορισμοῦ, στενότητος, κυριαρχίας τῶν ἐντολῶν, καταπίεσης, πολέμων, δίωξης τῶν ἐλεύθερα σκεπτομένων ἀνθρώπων καί καταστροφῆς τῆς φύσης. Μέ τήν «Νέα Ἐποχή τοῦ Ὑδροχόου» εἰσερχόμαστε στήν ἐποχή τοῦ φωτός, τῆς ἁρμονίας, τῆς δικαιοσύνης, «τῆς ἀδελφότητος, τῆς συναδελφότητος, τῆς παγκοσμίου συνεργασίας καί μιᾶς εἰρήνης, ἡ ὁποία νά βασιζέται εἰς ὀρθάς μεταξύ τῶν ἀνθρώπων σχέσεις»¹². Ὅλη αὐτή ἡ «ἰδανική» κατάσταση θά ἐπιτευχθεῖ μέ τήν ἐγκαθίδρυση τῆς «Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας», ἡ ὁποία θά ἔχει τά χαρακτηριστικά τά ἀπαραίτητα γιά τήν δημιουργία μιᾶς «νέας συνείδησης».

Ὁ «Χριστός», μαζί μέ τήν «Πνευματική Ἱεραρχία», τῆς ὁποίας ἡγεῖται, δέν θά καταστρέψουν «ὅλα ὅσα ἡ ἀνθρωπότης ἔχει θεωρήσει μέχρι τοῦδε ὡς "ἀναγκαῖα διά τήν σωτηρίαν"... Ὅταν θά ἐμφανισθῇ καί πάλιν ὁ Χριστός, τά ἐπουσιώδη ἀσφαλῶς θά ἐκλείψουν θά παραμείνουν ἐκεῖνα πού θεμελιώνουν τήν πίστιν, ἐπί τῶν ὁποίων θά κατορθώσῃ Αὐτός νά ἀνεγείρῃ τήν νέαν ἐκείνην παγκόσμιον θρησκείαν, πού ὅλοι οἱ

ἀνθρώποι ἀναμένουν»¹³.

Ὡς «ἐπουσιώδη», ἡ Μπέϊλυ θεωρεῖ καί χαρακτηρίζει, βεβαίως, τά οὐσιώδη χαρακτηριστικά κάθε θρησκείας καί ἰδιαζόντως τοῦ Χριστιανισμοῦ, στήν κατάργηση τῶν ὁποίων στοχεύει. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ὡς «ἐκεῖνα πού θεμελιώνουν τήν πίστιν» οὐσιαστικά ἐννοεῖ τό συγκρητιστικό ἀποτελεσμα τῆς συγχώνευσης διαφόρων θρησκευτικῶν «πίστεων» καί «παραδόσεων», πού συμφωνοῦν μέ τίς ἀποκρυφιστικές δοξασίες τῆς «Νέας Ἐποχῆς».

Κατά τήν Μπέϊλυ, ὅπως καί γιά κάθε θεοσοφική καί ἀποκρυφιστική ὁμάδα, ὅλες οἱ θρησκείες καί οἱ «παραδόσεις» εἶναι ἴδιες. Εἶναι «ἀτραποί», διαφοροτικά μονοπάτια, πού ξεκινοῦν ἀπό τήν ἴδια «πηγή» καί καταλήγουν στό ἴδιο ἀποτέλεσμα. Γράφει χαρακτηριστικά ἡ Μπέϊλυ: «Αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Δύσεως ἐπίσης, χρειάζονται καί αὐταί ν' ἀντιληφθοῦν ὅτι, κατά βάσιν, δέν ὑπάρχει εἰμῆ μία καί μόνη Ἐκκλησία, πλὴν δέν εἶναι ἀνάγκη ἡ μία αὐτή Ἐκκλησία νά εἶναι ὁ ὀρθόδοξος Χριστιανικός θεσμός· ὁ Θεός ἐργάζεται κατά τρόπους πολλούς, διά πολλῶν πίστεων καί διά πολλῶν θρησκευμάτων· διά τῆς ἐνώσεώς των θ' ἀποκαλυφθῇ ἡ πληρότης τῆς ἀληθείας. Αὐτός εἶναι ἓνας ἀπό τούς λόγους πού ἐπιβάλλουν τήν ἐξάλειψιν τῶν ἐπουσιωδῶν διδασκαλιῶν καί, μέ τήν ὑπογράμμισιν ἐκείνων πού ἐνισχύουν τήν ἐνότητά των, θ' ἀποκαλυφθῇ ἡ πληρότης τῆς ἀληθείας. Αὐτό ἀκριβῶς θά κάμῃ ἡ νέα παγκόσμιος θρησκεία καί ἡ ἐπιτελέσις αὐτοῦ τοῦ ἔργου θά προχωρήσῃ γρήγορα μέ τήν ἐπανεμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ»¹⁴.

Καί σέ ἄλλο βιβλίο της ἡ Μπέϊλυ ἐπαναλαμβάνει: «Οἱ ἐκπρόσωποι ὄλων τῶν πίστεων συναντῶνται σήμερα γιά νά συζητήσουν τήν δυνατότητα εὐρέσεως μιᾶς βάσεως τέτοιας παγκοσμιοῦτος καί ἀλήθειας πάνω

12. Αὐτόθι, σ. 160.

13. Αὐτόθι, σ. 153.

14. Αὐτόθι, σ. 170.

στήν ὁποία νά μποροῦν νά ἔνωθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καί στήν ὁποία νά μπορεῖ νά βασιθεῖ ἡ ἐρχόμενη παγκόσμια θρησκεία»¹⁵.

Συνοψίζοντας τίς θέσεις τῆς Μπέϊλυ, ὁ π. Αντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, γράφει: «Πίσω λοιπόν, ἀπό κάθε θρησκεία, χριστιανική, βουδιστική, μωαμεθανική, ροδοσταυρική, θεοσοφική, ἀποκρυφιστική, κρύβεται ἡ ἴδια “Πηγὴ” καί ἡ ἴδια “Σοφία”. Ἡ καθεμιά ἀπό αὐτές ἀποτελεῖ ξεχωριστό δρόμο, πού προσαρμόζεται στήν ἰδιοσυγκρασία τοῦ καθενός. Γι’ αὐτό, καί οἱ “ἐρευνητές τῆς ἀληθείας”, καθὼς προχωροῦν, “ἐξαλείφουν ὅ,τι εἶναι ἐπουσιῶδες”, καταλήγουν σέ “ἓνα ἐσώτερο σῶμα ἀληθειῶν, πού εἶναι τό ἴδιο σέ κάθε θρησκεία”. Αὐτό ἡ κίνηση τό ἀποκαλεῖ “ἀποκρυφισμό” καί “ἐπιστήμη ἐκείνου πού εἶναι κρυμμένο καί καλυμμένο”»¹⁶.

Ἡ Μπέϊλυ καταγράφει στό βιβλίο της καί πῶς ὀραματίζεται τήν «Νέα Παγκόσμια Θρησκεία»: «Οραματιζόμεθα ὡσάντως μίαν νέαν καί ζωτικήν παγκόσμιον θρησκείαν, μίαν πίστιν καθολικήν ἢ ὁποία θά ἔχη τὰς ρίζας της εἰς τό παρελθόν, ἀλλά θ’ ἀποσαφηνίζη τήν ἀνατέλλουσαν νέαν ὠραιότητα καί τήν ἐπερχομένην ζωτικήν ἀποκάλυψιν»¹⁷.

Στήν διαδικασία γιά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς «Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας» θεμελιώδη ρόλο διαδραματίζει ἡ «Πνευματική Ἱεραρχία». Ὅσοι ἀποτελοῦν αὐτή τήν «Πνευματική Ἱεραρχία» εἶναι οἱ «Πνευματικοὶ Ἐκτελεσταὶ τοῦ Σχεδίου τοῦ Θεοῦ» καί εἶναι ἐνταγμένοι στόν «Νέον Ὁμιλον Ἐξυπηρετητῶν τοῦ Κόσμου... Ἄλλοι Τούς ὀνομάζουν Πνευματικήν Ἱεραρχίαν, ἄλλοι

Κατοικίαν τοῦ Φωτός, Κέντρον ὅπου εὐρίσκονται οἱ Διδάσκαλοι τῆς Σοφίας, Μεγάλην Λευκὴν Στοάν»¹⁸.

Στήν προσπάθεια αὐτή, λέει ἡ Μπέϊλυ, πρέπει νά ἐπιδιωχθεῖ, ἀφ’ ἑνός μὲν, ἡ ἀλλαγὴ τῆς περὶ Θεοῦ ἰδέας, τήν ὁποία μέχρι σήμερα διδάσκει στοὺς ἀνθρώπους ἡ Ἐκκλησία καί ἡ ἀποδοχὴ τῆς «συνεχείας τῆς θείας ἀποκαλύψεως» καί, ἀφ’ ἑτέρου, ἡ παραδοχὴ «τοῦ Νόμου τῆς Ἀναγεννήσεως καί τοῦ Νόμου τῆς Αἰτίας καί τοῦ Ἀποτελέσματος», δηλαδή τῆς ἰνδουϊστικῆς καί νεοεποχίτικῆς δοξασίας τῆς μετενσάρκωσης καί τοῦ κάρμα¹⁹.

Κατὰ τήν Μπέϊλυ, ἤδη ἀπὸ τίς μέρες της (πέθανε τό ἔτος 1949) ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότητα ἔχει κατάλληλα προετοιμασθεῖ, ὥστε νά ἀποδεχθεῖ αὐτή τήν «Νέα Παγκόσμια Θρησκεία»: «Βραδέως σήμερον, ἡ ἰδέα μίας παγκοσμίου θρησκείας καί ἡ ἀνάγκη τῆς ἐμφανίσεώς της, γίνεται εὐρέως ἐπιθυμητὴ καί ἐργασία συντελεῖται διὰ τήν πραγματοποίησίν της. Ἡ συγχώνευσις τῶν πίστεων ἀποτελεῖ τώρα ἔδαφος συζητήσεων. Τῆς νέας παγκοσμίου θρησκείας τὰ βάρη θά τὰ καθορίσουν ὅσοι ἐργάζονται εἰς τὸν τομέα τῆς θρησκείας. Αὐτό εἶναι τό ἔργον στοργικῆς συνθέσεως καί θά ὑπογραμμίξη τήν ἐνότητα καί τήν συναδελφότητα τοῦ πνεύματος. Ἡ ὁμάς αὐτῆ ἐργατῶν, εἶναι, ὑπὸ ὠρισμένην ἐννοίαν ἀγωγός τῆς δραστηριότητος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Παγκοσμίου Ἐκπαιδευτοῦ. Τὴν ἐξέδραν τῆς νέας παγκοσμίου θρησκείας θά τὴν κατασκευάσουν πολλαὶ ὁμάδες, αἱ ὁποῖαι ἐργάζονται ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ Χριστοῦ»²⁰.

(στό ἐπόμενο τό τέλος)

15. Αλ. Μπέϊλυ, Ἀπὸ τῆ Βηθλεέμ στόν Γολγοθᾶ, ἐνθ. ἄνωτ., σσ. 12-13.

16. π. Αντ. Ἀλεβιζοπούλου, Ὁ Ἀποκρυφισμὸς στό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας, τ. ΣΤ', σ. 151.

17. Αλ. Μπέϊλυ, Ἡ ἐπανεμφάνισις τοῦ Χριστοῦ, ἐνθ. ἄνωτ., σ. 160.

18. Αὐτόθι, σ. 158.

19. Αὐτόθι, σ. 156.

20. Αὐτόθι, σ. 169, (ἡ ὑπογράμμισις δική μας).